

Академія української преси

Олександр Мокрогуз

Олександр Желіба

Навчальна програма

«ОСНОВИ ВІЗУАЛЬНОЇ МЕДІАГРАМОТНОСТІ»

для 9 класів закладів загальної середньої освіти

Навчальна програма «Основи візуальної медіаграмотності» для 9 класів закладів загальної середньої освіти / О. П. Мокрогуз , О.В. Желіба/ За редакцією О. В. Волошенюк, Р. І. Євтушенко, В. Ф. Іванова,— Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. — 14 с.

Програма укладена відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 898 від 30 вересня 2020 р. та наказу Міністерства освіти і науки України № 235 від 19 лютого 2021 року «Про затвердження типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти».

Укладачі:

Мокрогуз О. П., завкафедри суспільних дисциплін та методики їх викладання Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського, кандидат педагогічних наук, доцент;

Желіба О. В., доцент кафедри політології, права та філософії Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, кандидат педагогічних наук, учитель історії Ніжинського ліцею Ніжинської міської ради при НДУ ім. М. Гоголя, учитель-методист.

© Мокрогуз О. П., Желіба О.В. 2022
© Академія української преси, 2022
© Центр вільної преси, 2022

Навчальна програма «Основи візуальної медіаграмотності» для 9 класів закладів загальної середньої освіти

Пояснювальна записка

Впровадження медіаграмотності в освітній процес Нової української школи стає ключовим напрямом базової середньої освіти. Візуальна грамотність, яку можна означити як розуміння, використання, інтерпретацію та оцінювання візуальної інформації, – складник процесу медіаосвіти. Ще один аспект – креативне творення візуальних образів.

Навчальна програма інтегрованого **міжгалузевого** курсу «Основи візуальної медіаграмотності» спрямована на реалізацію завдань базової середньої освіти, що визначається вимогами до обов'язкових результатів навчання учнів 9 класів у *мовно-літературній, інформатичній, громадянській та історичній, мистецькій освітніх галузях.*

Мета курсу «Основи візуальної медіаграмотності» – формування навичок критичного мислення, компетентностей учня/учениці, необхідних для діяльності, що пов'язана з процесом пошуку, сприйняття, створення і передавання візуальної інформації в процесі роботи з медіа.

Головні завдання міжгалузевого інтегрованого курсу:

- орієнтуватися в сучасному візуальному медіапросторі, шукати візуальну інформацію;
- розуміти основні принципи функціонування візуальних медіа, знати певні правила і засоби користування візуальною інформацією;
- вміти застосовувати ці знання в інформаційно-комунікативній діяльності;
- розвивати навички, необхідні для розуміння, створення та критичної інтерпретації візуальних медіатекстів;
- використовувати різноманітні візуальні медіатексти в практичній діяльності, для розв'язання творчих завдань, створення власних проєктів;
- застосовувати навички критичного мислення.

Результати навчально-пізнавальної діяльності зорієнтовані на формування відповідних компетентностей, визначених Державним стандартом базової середньої освіти, зокрема здобувати та опрацьовувати інформацію з різних (друкованих і цифрових, серед них і аудіовізуальних) джерел у різних освітніх галузях і контекстах, критично усвідомлювати її та використовувати для комунікації в усній та письмовій формах, для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей.

Програма спрямована на формування наскрізних умінь, спільних для всіх ключових компетентностей:

- читати з розумінням інформацію, записану (передану) різними способами або відтворену технічними пристроями, що охоплює, зокрема, уміння виявляти приховану й очевидну інформацію, висловлювати припущення, доводити надійність аргументів, підкріплюючи власні висновки фактами та цитатами з тексту, висловлювати ідеї, пов'язані з розумінням медіатексту після його аналізу і добору контраргументів;
- критично і системно мислити, аналізувати та оцінювати доказовість і вагомість аргументів у судженнях, зважати на протилежні думки та контраргументи, розрізняти факти, їх інтерпретації, розпізнавати спроби маніпулювання даними, використовуючи різноманітні ресурси і способи оцінювання якості доказів, надійності джерел і достовірності інформації;
- висловлювати власну думку, передавати почуття, переконання, зважаючи на мету та учасників комунікації, обираючи для цього відповідні мовленнєві стратегії;
- логічно обґрунтовувати позицію, висловлювати послідовні, несуперечливі, обґрунтовані міркування у вигляді суджень і висновків, що виявляє власне ставлення до подій, явищ і процесів;
- діяти творчо, що передбачає креативне мислення, продукування нових ідей, доброзичесне використання чужих ідей та їх доопрацювання, застосування власних знань для створення нових об'єктів, ідей, уміння випробовувати нові ідеї;
- виявляти ініціативу, що передбачає активний пошук і пропонування розв'язків проблем, активну участь у різних видах діяльності, їх ініціювання, прагнення до лідерства, уміння брати на себе відповідальність;
- конструктивно керувати емоціями, що передбачає здатність розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших, сприймати емоції без осуду, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, розуміти, як емоції можуть допомагати і заважати в діяльності, налаштовуючи себе на пошук внутрішньої рівноваги, конструктивну комунікацію, зосередження уваги, продуктивну діяльність;
- оцінювати ризики, що передбачає вміння розрізняти прийнятні і неприйнятні ризики, зважаючи на істотні фактори;
- ухвалювати рішення, що передбачає здатність вибирати способи розв'язання проблем на основі розуміння причин та обставин, які приводять до їх виникнення, досягнення поставлених цілей з прогнозуванням та урахуванням можливих ризиків і наслідків;
- розв'язувати проблеми, що передбачає вміння аналізувати проблемні ситуації, формулювати проблеми, висувати гіпотези, практично їх перевіряти та

обґрунтовувати, здобувати потрібні дані з надійних джерел, презентувати та аргументувати рішення;

– спільно працювати з іншими, що передбачає вміння обґрунтовувати переваги взаємодії під час спільної діяльності, планувати власну та групову роботу, підтримувати учасників групи, допомагати іншим і заохочувати їх до досягнення спільної мети.

У програмі інтегруються медіаосвітні елементи освітніх галузей Державного стандарту базової середньої освіти. Навчальна програма відповідає віковим особливостям навчання учнів 9 класів і базується на засадах демократичного спілкування педагогів та здобувачів освіти, інноваційних освітніх технологіях, використанні різноманітних видів навчальної діяльності.

Програма складається з пояснювальної записки, очікуваних результатів навчання учнів, змісту інтегрованого навчального курсу, видів навчальної діяльності учнів та орієнтовних критеріїв оцінювання за бальною шкалою. Кількість годин на виконання програми не вказано, їх надає відповідно до Типової освітньої програми кожен заклад самостійно.

У колонці **«Очікувані результати навчання відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти»** автори подають безпосередні вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів/учениць, вміщені в додатках до Державного стандарту базової середньої освіти базового предметного навчання (7–9 класи) і які позначено індексами у квадратних дужках. Це ще раз наголошує на відповідності цієї МНП до Державного стандарту базової середньої освіти. Цифра на початку індексу вказує на порядковий номер року навчання (9 класу), на завершення якого очікується досягнення результату навчання. Скорочений буквенний запис означає освітню галузь, до якої належить обов'язковий результат навчання. Перша цифра після буквенного запису до крапки означає номер групи результатів навчання вимог до обов'язкових результатів навчання Державного стандарту. Цифра після крапки означає номер загального результату навчання, а наступна цифра означає номер конкретного результату навчання. Остання цифра означає номер орієнтира для оцінювання відповідного навчального результату. Крім того, автори додали додаткові програмні результати навчання, які поглиблюють компетентності візуальної інфограмотності. Ці результати подані без шифру.

Навчальна програма враховує вікові особливості взаємодії учнів/учениць з медіа і націлена на поглиблення пропедевтичних знань, уявлень та вмінь, здобутих учнівством в попередніх класах.

Програма базується на дидактичних принципах науковості, доступності, наочності, свідомості, активності та самостійності учнів, зв'язку навчання з

життям, систематичності та послідовності. Засадничими принципами в програмі виступають дитино- та україноцентризм.

У процесі викладання курсу варто використовувати різноманітні методи, способи та форми роботи з учнями/ученицями, що відповідають принципам та особливостям цього курсу, для вироблення практичних навичок з візуальної грамотності. Для засвоєння навчального матеріалу під час занять необхідно широко застосовувати дослідницькі, творчі, розвивальні, інтерактивні методи та способи. Це передбачає поєднання індивідуальних, групових і фронтальних форм роботи, застосування як ефективних традиційних, так і інноваційних методів навчання.

Особливого значення набуває формування критичного мислення щодо візуальної медіапродукції. Розуміння того, як створюються, зберігаються, поширюються такі медіатексти та чому вони мають такий вплив, дає змогу учням/ученицям 9 класів реагувати на них критично та відповідально. Критерії оцінювання, закладені у вимоги до обов'язкових результатів базових освітніх галузей, – основа оцінювання учнів за 12-бальною системою

Під час оцінювання навчальних досягнень з візуальної медіаграмотності враховуються рівні опанування: теоретичних знань, практичних умінь і навичок, загалом компетентностей, відповідно до очікуваних результатів навчання учнів.

Структура інтегрованого міжгалузевого курсу

Вступ. Що таке візуальна медіаграмотність.

Тема 1. Світ мультимедіа.

Тема 2. Статичні форми візуалізації в медіа

Тема 3. Динамічні форми візуалізації.

Тема 4. Особливості впливу візуальних матеріалів.

Вступ. Що таке візуальна медіаграмотність

Очікувані результати навчання відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти	Пропонований зміст навчального предмета	Орієнтовні види навчальної діяльності на занятті
<i>Учні/учениці розуміють, пояснюють зміст понять і термінів теми та застосовують їх у своїй діяльності:</i> медіаграмотність, візуальна медіаграмотність.	Що таке візуальна медіаграмотність. Значення візуальної медіаграмотності у XXI столітті.	- Наведення прикладів візуальної інформації; - створення мапи думок про вплив візуальної інформації на власне життя.

Тема 1. Світ мультимедіа.

Очікувані результати навчання відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти	Пропонований зміст навчального предмета	Орієнтовні види навчальної діяльності на занятті
<p><i>Учні/учениці розуміють, пояснюють зміст понять і термінів теми та застосовують їх у своїй діяльності:</i> медіатекст, візуальне мислення, візуальна культура, статичний візуальний медіатекст, динамічний візуальний медіатекст.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Застосовують складники візуального мислення; - пояснюють значення інформації в житті людини; - розуміють суть естетики візуальної культури; - створюють текст на основі кількох графічних джерел інформації, аналізуючи, порівнюючи, систематизуючи, узагальнюючи та оцінюючи її [9 РМЛ 2.6.2-1]; - відстоюють право на свободу переконань і на вільне їх вираження. 	<p>Значення інформації в житті людини. Право на свободу переконань і на вільне їх вираження. Світ мультимедіа. Базові характеристики мультимедіа. Візуальне мислення та візуальна культура. Статичні та динамічні візуальні медіатексти: спільне та відмінне. Види візуальних медіа (малюнок, фотографія, кінематограф, ТБ, відео, комп'ютер-інтернет). Медіаформат (фотозображення, фотокартинка; фільм; анімація; телепрограма; відеофільм, відеоролик). Жанри візуальних медіатекстів (тема, зміст кожного окремого формату).</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Застосування дидактичних вправ; -групова робота з джерелами візуальної інформації; -формулювання питань до запропонованого тексту; -створення мапи думок «Інформація»; -створення усних повідомлень з використанням кількох джерел; -фронтальна бесіда; -самостійна робота з пошуку джерел візуальної інформації; -добір інформації з якої-небудь теми з доступних (наявних) джерел; -ознайомлення з інформацією та з коментарем до неї з метою обґрунтування власної позиції щодо коментаря; -ознайомлення з інформацією задля виявлення та виправлення в ній помилок; -використання інтерактивних методів роботи; -робота зі словником; -написання повідомлення/замітки/ статті; -проведення мінідискусій за поставленими проблемами, зокрема про право на свободу переконань та їх вираження; -створення простих мультимедійних продуктів

Тема 2. Статичні форми візуалізації в медіа

Очікувані результати навчання відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти	Пропонований зміст навчального предмета	Орієнтовні види навчальної діяльності на занятті
<p>Учні/учениці розуміють, пояснюють зміст понять і термінів теми та застосовують їх у своїй діяльності: фотографія, малюнок, карикатура, плакат, комікс, мем, інфографіка.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Самостійно передають за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), структуруючи інформацію [9 МОВ 1.2.3-1]; - представляють текстову інформацію з одного або кількох джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів), комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту за допомогою статичної візуалізації [9 МОВ 2.6.1-2]; - вибирають та комбінують ряд текстів та зображень для проектування, розроблення, публікації та представлення інформаційних продуктів і виконання творчих і навчальних проєктів [9 ІФО 2.4.1-1]; - створюють аудіо- і відеопродукти, розгалужені мультимедійні презентації з налагодженням їх демонстрації [9 ІФО 2.4.3-6]; - створюють зображення під час експерименту з кольорами, лініями, формами тощо (графічні, живописні, пластичні) [9 МИО 2.2.1-2]; - вибирають способи творення, 	<p>Статичні форми візуалізації в медіа та навички їх аналізу. Їх використання в журналістиці, рекламі.</p> <p>Фотографія. Аналіз фотографії. Створення фотографії.</p> <p>Малюнок. Аналіз малюнка. Карикатура. Аналіз карикатури.</p> <p>Плакат. Аналіз плаката. Створення плаката. Комікс. Створення коміксів.</p> <p>Мем. Аналіз мему. Створення мему.</p> <p>Унаочнення кількісних показників: графіки та діаграми. Створення графіків та діаграм. Схема як унаочнення структур та процесів. Мапа думок. Створення схем.</p> <p>Карта як унаочнення простору. Використання карт у медіа.</p> <p>Інфографіка. Аналіз інфографіки. Створення інфографіки.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Складання таблиці форм візуалізації; - аналіз кадру (фотографії, плаката, рекламного постера) з погляду того, що там відбувається; - підготування виступу на вибрану тему; - виконання завдань під час групової роботи; - формулювання запитань під час обговорення; - складання тематичної добірки візуальних матеріалів; - створення усних повідомлень із використанням фотоджерел; - аналіз візуального джерела (фотографії) з погляду того, що там відбувається; - створення фотографії; - добір фотографій до фотоальбому; - організація та проведення фотовиставки; - створення текстового супроводу фотографії; - аналіз карикатури; - створення плаката на задану тематику; - використання онлайн-платформ для створення коміксів; - проведення конкурсу мемів;

<p>зокрема медіаформати (додавання ілюстрацій, створення нескладних графічних зображень, фото тощо) для художнього самовираження, можуть прокоментувати задум та обґрунтувати вибір [9 МИО 4.1.1-1];</p> <p>- самостійно шукають і добирають ілюстративні матеріали з різних джерел, планують свою діяльність для реалізації поставленого завдання [9 МИО 4.1.1-2).</p>		<ul style="list-style-type: none"> - створення графіків та діаграм; - створення логічних схем; - створення інфографіки; - робота зі словником; - робота з навчальним медіатекстом; - складання плану аналізу візуального медіатексту; - фронтальна, групова та індивідуальна роботи учнів; - формулювання запитань.
--	--	---

Тема 3. Динамічні форми візуалізації

Очікувані результати навчання відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти	Пропонований зміст навчального предмета	Орієнтовні види навчальної діяльності на занятті
<p>Учні/учениці розуміють, пояснюють зміст понять і термінів теми та застосовують їх у своїй діяльності: відео, відеоролик, фільм, кінематограф, телебачення, телепрограма, анімація, відеогра.</p> <p>- Представляють текстову інформацію з одного або кількох джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів), комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту за допомогою динамічної візуалізації [9 МОВ 2.6.1-2];</p> <p>- розуміють зміст фільмів, якщо з подій та вчинків героїв можна дістати уявлення про сюжет, а мовлення чітко та повільне [9 ІНО 1.1.5-1];</p> <p>- вибирають та комбінують ряд текстів, зображень, звуків, анімацій, відео тощо для проєктування, розроблення,</p>	<p>Динамічні форми візуалізації.</p> <p>Кіно. Кіномистецтво та кіноіндустрія.</p> <p>Сучасні професії в кіно. Аналіз кінофільму.</p> <p>Створення кінофільму.</p> <p>Анімація. Створення анімації.</p> <p>Телебачення. Види телепрограм. Сучасні професії на телебаченні. Аналіз телепрограми.</p> <p>Створення телепрограми.</p> <p>Відеоігри. Індустрія відеоігор.</p> <p>Розроблення сценарію відеоігри.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Продовження складання таблиці форм візуалізації; - підготування виступу на теми історії розвитку кіно і телебачення; - ранжування телепередач за їх значущістю для різних верств населення; - ознайомлення з телепрограмою з подальшим складанням анонсів кількох передач за їхніми назвами; - робота зі словником; - формулювання запитань; - коментоване читання; - складання мапи думок «складники авторського права на кінопродукцію»; - робота з навчальним медіатекстом; - підготування виступу на теми «Медіапрофесії», «Українське кіно»;

<p>публікації та представлення інформаційних продуктів і виконання творчих і навчальних проєктів [9 ІФО 2.4.1-1];</p> <ul style="list-style-type: none"> - створюють аудіо- і відеопродукти, розгалужені мультимедійні презентації з налагодженням їх демонстрації [9 ІФО 2.4.3-6]; - створюють зображення під час експерименту з кольорами, лініями, формами тощо (анімаційні, відео тощо) [9 МІО 2.2.1-2]; - вибирають способи творення, зокрема медіаформати (створення нескладних аудіо-/відеороликів) для художнього самовираження, можуть прокоментувати задум та обґрунтувати вибір [9 МІО 4.1.1-1]; - самостійно шукають і добирають аудіо-, відеоматеріали з різних джерел, планують свою діяльність для реалізації поставленого завдання [9 МІО 4.1.1-2); - використовують художні засоби (ракурси/ плани/освітлення) під час фільмування [9 МІО 2.1.1-4]. 		<ul style="list-style-type: none"> - мініпроєкт «Презентація однієї з професій кіномистецтва/ телебачення»; - складання програм для різного роду каналів з урахуванням часу виходу в етер, аудиторії, конкурентної здатності; - робота з пошуковими системами для перевірки інформації на достовірність; - порівняння вивчених матеріалів із зображенням історичних подій у кіно; - «плюси і мінуси комп'ютерних та відеоігор»; - конкурс сценаріїв короткометражних кінофільмів; - фільмування короткого відеосюжету (тривалість: 1–3 хв) із використанням різних способів знімання; - розроблення сценарію відеогри.
--	--	--

Тема 4. Особливості впливу візуальних матеріалів

Очікувані результати навчання відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти	Пропонований зміст навчального предмета	Орієнтовні види навчальної діяльності на занятті
<p>Учні/учениці розуміють, пояснюють зміст понять і термінів теми та застосовують їх у своїй діяльності: психологічні «ефекти» медіавпливу, критичне мислення; пропаганда, мова ненависті, фейки, маніпуляція.</p>	<p>Значення інтернету в розвитку і поширенні візуальних медіа. Особливості впливу на споживача візуальних матеріалів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Складання таблиці «Факт, судження, фейк»; - наведення прикладів вірогідної і недостовірної інформації з найдених джерел;

<p>- Самостійно добирають різні способи і засоби візуалізації для передавання інформації, яка стосується почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), у разі потреби вносячи відповідні зміни [9 МОВ 1.2.3];</p> <p>- трансформують графічну інформацію на основі кількох джерел у текстову [9 РМЛ 2.6.2];</p> <p>- визначають основний зміст телевізійних програм на знайомі теми, якщо мовлення чітке та повільне [9 ІНО 1.1.5-2];</p> <p>- передають зміст та послання фільму і повідомляють про своє ставлення та почуття [9 ІНО 3.1.1-5];</p> <p>- візуально представляють дані, обґрунтовують вибраний спосіб і реалізують його за допомогою цифрових технологій для систем реального та віртуального світу [9 ІФО 1.2.5-1];</p> <p>- складають повідомлення на основі візуального представлення даних [9 ІФО 1.2.5-2];</p> <p>- виявляють факти маніпулювання масовою інформацією в текстових і візуальних джерелах [9 ГІО 3.3.3-1];</p> <p>- впізнають психологічні «ефекти» медіавпливу та вибудовують методи захисту від непотрібної візуальної інформації.</p>	<p>Психологічні «ефекти» медіавпливу та їхня сутність.</p> <p>Критичне мислення у сфері візуальної медіапродукції як ознака індивідуального медіаімунітету.</p> <p>Фейки та маніпуляції за допомогою візуальних матеріалів.</p> <p>Використання візуальних матеріалів для пропаганди. Мова ненависті.</p> <p>Критичний аналіз візуальних медіатекстів. Вміння «прочитувати», декодувати візуальні об'єкти, образи.</p> <p>Методи психологічного захисту від непотрібної візуальної інформації.</p>	<p>- ознайомлення з інформацією задля виявлення та виправлення в ній помилок;</p> <p>- аналіз прикладу російської пропаганди з використанням візуальних джерел, що розрахована на підлітків;</p> <p>- аналіз медіатекстів з метою виявлення замовних матеріалів;</p> <p>- виявлення психологічних «ефектів» у візуальній продукції;</p> <p>- порівняння кількох поглядів (наприклад, професійних журналістів, мистецтвознавців) про події, відображені в медіатексті, і про сам медіатекст;</p> <p>- фронтальна, групова та індивідуальна роботи учнів із запропонованими рекламними продуктами щодо виявлення маніпуляцій;</p> <p>- фронтальна, групова та індивідуальна роботи учнів;</p> <p>- робота зі словником;</p> <p>- розв'язання пізнавальних завдань;</p> <p>- інтерактивні вправи;</p> <p>- запис власних міркувань;</p> <p>- формулювання дослідницьких питань.</p>
--	--	--

Прикінцева частина

<i>Рівні навчальних досягнень</i>	<i>Орієнтовні критерії оцінювання рівня навчальних досягнень учнів</i>
I. Початковий	<p>Учень (учениця) розрізняє види візуальних медіа, може назвати 1–2 їх види, зіставити поняття з його означенням, відповідає на запитання уривчастими реченнями ствердного чи заперечного характеру, виконує окремі навчальні дії без усвідомлення мети роботи (за зразком, за детальною інструкцією).</p> <p>Учень (учениця) відтворює незначну частину навчального матеріалу, вибирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні “так-ні”), має загальне уявлення про медіапроцеси, поняття і терміни, пов’язані з основами візуальної медіаграмотності, відповідає на елементарні запитання короткими репліками, виявляє здатність до елементарного викладу думки.</p> <p>Учень (учениця) може двома-трьома простими реченнями розповісти про медіапроцеси, пояснити різницю між основними термінами і поняттями, не завжди наводить аргументи, робить висновки, узагальнення, вибірково реагує на пізнавальний матеріал, вміє робити найпростіші функції з фото- та відеотехнікою.</p>
II. Середній	<p>Учень (учениця) з допомогою вчителя може репродуктивно відтворити (у межах чотирьох-шести простих речень) основний навчальний матеріал теми, може повторити за зразком певну операцію, дію, може діяти відповідно до детальної інструкції, з допомогою вчителя дати означення поняття, не завжди може встановити зв'язки й залежності між явищами і процесами, пов'язаними з візуальними медіа, розуміє як використовувати на практиці техніку, розуміється на її основних складниках і функціях.</p> <p>Учень (учениця) може з допомогою вчителя відтворити основний зміст навчальної теми, відповідаючи на його запитання, з допомогою вчителя визначає одну-дві окремі ознаки понять, здатний з помилками й неточностями дати означення понять, вагається в оцінних судженнях, висловленні власної думки, має навички виконання елементарних дій за допомогою техніки та програмного забезпечення.</p> <p>Учень (учениця) виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу, пояснює основні поняття, розуміє їх, може самостійно розкрити їх сутність, відповідь його (її) правильна, але недостатньо усвідомлена, вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, не завжди йому (їй) вдається робити узагальнені висновки на основі засвоєної конкретної інформації, з допомогою вчителя може аналізувати, порівнювати, робити висновки, висловлювати оцінні судження, має навички виконання основних дій за допомогою техніки та програмного забезпечення.</p>
III. Достатній	<p>Учень (учениця) загалом послідовно і логічно самостійно відтворює частину навчального матеріалу теми, виділяє окремі ознаки явищ та процесів</p>

	<p>медіа, володіє теоретичним рівнем знань, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, використовуючи мінімальну термінологію, може дати означення понять, проводить аналіз за простим планом, практично використовує фото- та відеотехніку, з допомогою вчителя використовує методи пошуку в мережі, розуміє яким має бути фінальний результат проекту.</p> <p>Учень (учениця) має достатні знання, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, намагається аналізувати, порівнювати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між візуальними медіаявищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність, відповідає логічно, хоч і має неточності, виявляє інтерес, ініціює різноманітні проекти, але не завжди активний у їх завершенні, вміє знаходити в інтернеті необхідну аудіо- та відеоінформацію, а також використовує програми для її відтворення, володіє навичками створення презентації і монтажу.</p> <p>Учень (учениця) добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією, знаходить і виправляє допущені помилки, може аргументовано вибрати раціональний спосіб виконання навчального завдання.</p>
<p>IV. Високий</p>	<p>Учень (учениця) має міцні знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення, аргументувати їх, використовуючи різні джерела інформації, виявляє стійкий інтерес до змісту й процесу навчальної діяльності, використовує набуті знання для розв'язання нової навчальної проблеми, рецензує відповіді учнів, самостійно використовує техніку з метою самовдосконалення й отримання навчальної інформації, виконує індивідуальні завдання, працює в команді, активно реалізує творчий потенціал, вільно володіє технікою.</p> <p>Учень (учениця) на високому рівні володіє узагальненими знаннями обсягом і в межах вимог навчальної програми, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, може вільно висловлювати власні судження та аргументує їх, вміє аналізувати інформацію, ставити і розв'язувати проблеми, може використовувати інформацію з додаткових джерел, які використовує для поставлення й дослідження інших проблем, виявляє сприйнятливність до нових знань, випробовує різні шляхи для досягнення результату, прагне успіху, активно використовує широкий спектр програмного забезпечення, призначеного для роботи з візуальними медіаресурсами, зокрема вміє користуватися камерами, знає їхні основні налаштування, розуміється на програмному забезпеченні.</p> <p>Учень (учениця) має системні глибокі знання в галузі теорії й практики використання медіаресурсів, усвідомлено використовує їх у стандартних та</p>

	<p>нестандартних ситуаціях, уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, ухвалювати рішення, володіє дієвими знаннями, які охоплюють не лише конкретні факти, але й сутнісні характеристики, взаємозв'язки й залежності між явищами у сфері медіа, самостійно ставить пізнавальну мету, ініціює нові ідеї, які втілює на практиці, вміє створювати проекти зі створення візуальної медіапродукції за допомогою техніки та програмного забезпечення, в процесі виконання завдань проявляє творчий підхід.</p>
--	---

Використані джерела

1. Волошенюк Оксана, Чорний Олег. Візуальна грамотність у Новій українській школі. URL: <https://medialiteracy.org.ua/vizualna-gramotnist-u-novij-ukrayinskij-shkoli/>
2. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/uploads/public/5f7/5e6/b1e/5f75e6b1ee0d8989401323.doc> (дата звернення: 12.11.2022).
3. Друшляк М. Г. Словник «візуальної» освіти: графічна грамотність, візуальна грамотність. URL: <https://repository.sspu.sumy.ua/bitstream/123456789/8261/1/Drushliak.pdf> (дата звернення: 12.11.2022).
4. Ільїна Галина. "Візуальна грамотність" у контексті когнітивних та освітніх процесів». URL: <http://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/721/650> (дата звернення: 12.11.2022).
5. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні. (2016 р.). URL: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/16501/2016-04-27-kontseptsiya-vprovadzheniya-mediaosvity-v-ukraini-nova-redaktsiya/> (дата звернення: 12.11.2022).
6. Кремень В. Г. Візуальна грамотність навчального процесу: теорія і практика. URL: <https://drive.google.com/file/d/1Lx7GSTpCBSLXOT447IesqB1pnysOKxmZ/view> (дата звернення: 12.11.2022).
7. Масімова Л. Г. Візуальна грамотність в системі медіаосвіти. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3025/1/L_Masimova_VGSM_T26%20%2865%29%20_3_UZ_TNUV.pdf (дата звернення: 12.11.2022).
8. Медіаграмотність: Підручник для вчителів / Сінді Шейбе, Фейз Рогоу/ Перекл. з англ. С. Дьома; за загал. ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк. Київ: Центр вільної преси, Академія української преси, 2017. 319 с.
9. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за науковою редакцією В. В. Різуна. Київ: Центр вільної преси, 2012. 352 с.
10. Трач Ю. В. Зміст понять «візуальна грамотність» і «візуальна культура». URL: <http://issues-culture-knukim.pp.ua/article/view/155725> (дата звернення: 12.11.2022).